

Verzet tegen oprukkende zonneparken. Het landschap van Drenthe verandert in een keramische kookplaat

Foto: Het zonnepark bij Nieuw-Buinen is één van de grootste van Nederland. Willem Braam

Dagblad van het Noorden **Robert-Erik Lanting** • 23-1-2021. Vandaag, 06:04 • **Drenthe**

De weg naar verduurzaming is er niet bepaald één van esthetiek. Zo zijn in Drenthe steeds meer zonneparken te ontwaren. Is het Drentse landschap vogelvrij?

Op een lap grond in Fluitenberg, pal naast de A28, is vorig jaar een zonnepark van ontwikkelaar Kronos Solar gebouwd. Tegenover begraafplaats Zevenberg zijn de duizenden panelen in sneltreinvaart op pootjes gezet. Manshoog hek eromheen, beveiligingscamera's in iedere hoek en klaar is kees. Vette moddersporen verraden dat het werk pasgeleden is afgerond. Vriendelijk oogt het allemaal niet.

Klik op de bolletjes voor meer informatie. Je kunt in- en uitzoomen en de kaart verschuiven

Zo moet het dus niet, betoogt Natuur- en Milieufederatie Drenthe (NMF), die zich zorgen maakt over de wildgroei aan zonneweides. En dan met name parken die vloeken met de omgeving. „Dergelijke parken schreeuwen je tegemoet”, zegt directeur Reinder Hoekstra, die ook het woord doet namens stichting Het Drentse Landschap. De scherpere regels van de provincie komen wat hem betreft geen dag te vroeg.

Het zonnepark achter het TT Circuit wordt tevens gebruikt als rijwielstalling voor motoren.

De NMF begrijpt dat er een duurzame opdracht ligt – in 2030 moet 60 procent van de elektriciteit duurzaam worden opgewekt – maar wil voorkomen dat natuurlijk Drenthe met de komst van tal van zonneparken verandert in een grote keramische kookplaat.

Zonneparken mogen het landschap niet verder aantasten. Tot hier en niet verder, zegt Drenthe, en stelt paal en perk aan de wildgroei. *Lees verder 22-1-2021 onderaan.*

Niet de schoonheidsprijs

In het geval van Fluitenberg hekelt Hoekstra de beperkte opzet van het zonnepark. Het stuk land is volgepropt met zonnepanelen, waar in de nabije toekomst nog een haag omheen wordt gezet, en dat is dat. De Hoogeveense aanpak verdient sowieso niet de schoonheidsprijs, zegt Hoekstra, die vindt dat er sprake is van een stormloop van zonneparken in het buitengebied van deze gemeente.

Zo liggen er alleen al in Pesse twee stukken landbouwgrond te wachten eer de schop in de grond gaat voor een zonnepark. Maar ook Noordscheschut, Hoogeveen en Fluitenberg (een tweede park) ontkomen niet aan de expansiedrift van energieboeren. „Hoogeveen heeft de deur te rücksichtslos opengezet. Eigenlijk stond het gemeentelijke beleid alles maar toe in het buitengebied”, zegt Hoekstra.

Het zonnepark in Fluitenberg langs de A28. Willem Braam

Zonnepark bij TT Circuit goed voorbeeld

In het 'Manifest Zonneparken Noord-Nederland', uitgebracht in 2018, stellen natuur- en milieufederaties en energiekepels dat projectontwikkelaars maar ook overheden moeten sturen op 'meervoudig ruimtegebruik' van zonneakkers. Dus plomp niet

klakkeloos een weiland vol glimmende panelen, maar zorg dat het zonnepark deugdelijk wordt ingebed op de juiste plekken in het landschap. En zorg bovendien dat het park nog van ander nut is.

Zoals bij het TT Circuit in Assen. Daar zijn de zonnepanelen zo hoog geplaatst dat motorliefhebbers hun motor eronder kunnen parkeren: een rijwielstalling en zonnepark in één. Ander initiatief dat kan rekenen op de sympathie van Hoekstra: de Energietuin in Assen, een weelderig park waar recreatie en energieopwekking hand in hand gaan. „Wees zuinig met je ruimte. Geef prioriteit aan zon op daken of zonneweides bij bedrijventerreinen of verweesde gronden”, vertelt Hoekstra, die het zonnepark op de voormalige vuilstort bij Ubbena ook een goed voorbeeld vindt van 'meervoudig ruimtegebruik'.

1.500 voetbalvelden vol

Drenthe is een paradijs voor projectontwikkelaars, met een zee aan ruimte en relatief goedkope landbouwgrond. Na de massale toeloop van aanvragen komt 'zon op land' nu uit de papieren fase. Overal schieten de parken als paddenstoelen uit de grond: met in Nieuw-Buinen één van de grootste zonnenvelden van Nederland, zo niet de grootste. In 2017 is de komst van zonneakkers van start gegaan, nu is 760 hectare Drentse grond reeds 'besmeerd' met een dikke laag panelen. Dat zijn bijna 1.500 voetbalvelden vol.

Het zonnepark De Lichtkiem, aan de rand van de wijk Kloosterveen in Assen. Willem Braam

Het besef dat kenmerkend Drents landschap naar de bliksem dreigt te worden geholpen, drong afgelopen zomer door tot de provincie. Drenthe zei het niet in die exacte bewoordingen, maar constateerde overrompeld te zijn door de opmars van zonneparken. 'Wij constateren ook dat er enkele zonneparken zijn

gerealiseerd die in onze ogen tekortschieten in de landschappelijke inpassing', schreven Gedeputeerde Staten eerder al, die tevens stelden dat 'toetsing op elementen als inpassing, biodiversiteit en deelname van inwoners niet of in beperkte mate aan de orde was'.

Overzicht ontbreekt

Wat ook opviel: het zicht op alle initiatieven voor een zonnepark was vertroebeld. In allerijl veegde de provincie de wirwar aan vergunningsaanvragen op een hoop en creëerde een overzicht met daarin alle afgeronde en toekomstig projecten (zeker vijftig projecten) op een rij. Geen eenvoudige klus, daar zonneparken worden gerealiseerd door projectontwikkelaars als Powerfield en GroenLeven, maar ook door lokale initiatieven en het waterschap Drents Overijsselse Delta. NMF-directeur Hoekstra is blij met het actuele overzicht. „Dat maakt het overzichtelijk. We drongen daar al een tijdlang op aan.”

Kritisch onder de loep

In de ontstane discussie over het Drentse landschap werd de motie ‘zon op dak’ door een meerderheid van de Provinciale Staten aangenomen: zonnepanelen op daken verdienen de voorkeur boven panelen op het land. Tegelijkertijd werd het beleid voor zon op land kritisch onder de loep genomen. Dat resulteerde in een vernieuwde versie van de Regionale Energie Strategie (RES), waarin is opgenomen dat nog maximaal 625 hectare Drentse grond beschikbaar is voor zonneweides.

In Tynaarlo is een drijvend zonnepark gerealiseerd op de voormalige zandwinplas. Willem Braam

Ook werd in opdracht van de provincie de handreiking ‘landschappelijke inpassing’ opgesteld door Laos Landschapsarchitectuur, een lijvig document waarin staat beschreven waar en op welke manier zonneparken gebouwd kunnen worden zonder dat de Drentse landschappen verloren gaan. Een stap in de goede richting, vindt Hoekstra. „Belangrijk is dat

nu alle lopende plannen voor zonneparken kritisch onder de loep worden genomen.”

'Mooi Drenthe'

Dus geen enkelvoudige zonneparken zoals in Fluitenberg, besluit Hoekstra. „Langzaam maar zeker valt het kwartje. Steeds meer gemeenten, zoals bijvoorbeeld Assen, stellen goede voorwaarden aan de komst van zonneparken.” Energietransitie hoeft niet te betekenen dat Drenthe over pakweg tien jaar een glimmende kookplaat is. „Laten we werk maken van een betaalbare energietransitie en een mooi Drenthe.”

Zonneparken mogen het landschap niet verder aantasten. Tot hier en niet verder, zegt Drenthe, en stelt paal en perk aan de wildgroei

Foto: Zonneparken kunnen leiden tot verrommeling van het landschap. Foto: ANP/Robin van Lonkhuijse

Dagblad van het Noorden [Hilbrand Polman](#) • 22-01-2021, 14:00 • [Drenthe](#)

Velden vol met zonnepanelen moeten het Drentse landschap niet verder aantasten. De provincie zet een rem op zon op land, ten gunste van zon op dak.

Drenthe wil een flinke steen bijdragen aan de productie van schone energie, maar wil niet het landschap opofferen door een wildgroei aan zonneparken.

Goede landbouwgrond

Dit zegt gedeputeerde Henk Brink (VVD) van ruimtelijke ordening. Hij maakt zich zorgen over het mooie Drentse landschap en over de positie van de boeren als er te veel goede landbouwgrond een bestemming krijgt voor de energieproductie.

Hij stelt Provinciale Staten daarom voor een rem te zetten op de komst van zonneparken. Wat er nu in de pijplijn zit kan doorgaan, maar verder mogen gemeenten in principe geen vergunning geven voor 'zon op land'. Sowieso is er in Drenthe vanwege de beperkte netcapaciteit weinig ruimte voor grootschalige initiatieven. Brink wil dat 'zon op dak' voorrang krijgt wanneer die capaciteit er wel is.

Meer panelen op de daken

„Ik weet dat er veel plannen zijn van bedrijven die zonnepanelen op hun dak willen leggen”, zegt Brink. „Alleen krijgen ze daar nu geen gelegenheid voor. Die kans moeten ze dus wel krijgen, ook wil ik graag dat particulieren panelen op hun dak gaan leggen.”

Drenthe moet de komende tien jaar 10 procent voor zijn rekening nemen van de totale Nederlandse productie van energie uit zon en wind. Een fikse opgave, vindt Brink. „Er moet dus ook wel heel wat gebeuren, je kunt ook niet blazen en het meel in de mond houden. Maar we hebben als provinciebestuur wel de verantwoordelijkheid om dit in goede banen te leiden.”

Evenwicht tussen land en dak

In sommige situaties kunnen gemeenten nog wel toestemming geven voor extra zonneakkers. Dan moet er sprake zijn van zogenoemd meervoudig ruimtegebruik, zoals bijvoorbeeld bij de zonnepanelen op luchthaven Eelde het geval is. En in de betreffende gemeente moet sprake zijn van een evenwichtige verdeling tussen zon op land en zon op dak.

Brink legt zijn plannen eerst voor een voorlopig oordeel voor aan Provinciale Staten. Vervolgens leggen ze dit voorjaar ter inzage, zodat iedereen er zijn zegje over kan doen. In het najaar volgt definitieve besluitvorming door Provinciale Staten.

Lelijke panelen

Daar leven al langer zorgen over de wildgroei aan zonneparken. Onder andere JA21 en de PVV stelden er recentelijk vragen over. Niet alleen bestaat de vrees voor verrommeling van het landschap, ook dat de zonneparken in handen komen van buitenlandse investeerders en grote bedrijven als Shell, terwijl de inwoners van Drenthe moeten meebetalen aan de subsidieregelingen, terwijl ze tegen de lelijke panelen aankijken.